

Θ Μαυρούκος

11

1. Στις παρακάτω φράσεις υπογραμμίζω τα ρήματα. Μετά τα συνδέω με τα ρήματα της διπλής στήλης και αριθμώ (1-5) τις φράσεις για να δείξω τη σειρά της ιστορίας.

☐ Το γαϊδούρι ξάπλωσε μέσα στο νερό.	•	• σηκώνω
☐ Τον φόρτωσε με δυο καλάθια.	•	• σαμαρώνω
☐ Το φορτίο δεν το σήκωναν τα πόδια του.	•	• ελαφρώνω
☐ Το αφεντικό σαμάρωσε τον Μαυρούκο.	•	• φορτώνω
☐ Το φορτίο ελάφρωσε.	•	• ξαπλώνω

2. Γράφω τις λέξεις στην οικογένεια που ανήκουν:

αλατισμένος	δυναμώνω	γλυκαίνω
αλατίζω	ανάλατος	αλατιέρα
γλύκισμα	αδύναμος	δυναμωτικός
γλύκα	δυνατός	δυνάμωμα
γλυκομίλητος	γλυκός,	γλύκισμα

αλατίζω	δύναμη	γλυκός
.....
.....
.....
.....

3. Κυριολεξία και μεταφορά.

Όταν χρησιμοποιούμε λέξεις ή φράσεις με την κανονική τους σημασία λέμε ότι έχουμε **κυριολεξία**. Π.χ. Το φάρμακο είναι πικρό.

Πολλές φορές όμως χρησιμοποιούμε τις λέξεις ή τις φράσεις με διαφορετική σημασία από την κανονική.

Τότε λέμε ότι έχουμε **μεταφορά**. Π.χ. Η ζωή είναι πικρή.

Βάζω Κ, όπου είναι *κυριολεξία* και Μ, όπου είναι *μεταφορά* όπως το παράδειγμα:

έχει	→ χρυσό ρολόι	Κ
	→ χρυσή καρδιά	Μ
	→ χρυσή αλυσίδα	Κ
έχασε	→ τα λεφτά του	
	→ το λεωφορείο	
	→ τα μυαλά του	
βγήκε	→ στο παράθυρο	
	→ βόλτα	
	→ από τα ρούχα του	
μασάει	→ τσίκλα	
	→ τα λόγια του	
	→ σίδερα	
έπεσε	→ από τα σύννεφα	
	→ από το κρεβάτι	
	→ στην αγκαλιά της	

4. Διάλεξε τη σωστή φράση και συμπλήρωσε τα κενά:

(«Έχει αυτιά γαιδάρου», «με έχει στο μάτι», «δεν τον σήκωναν τα πόδια του»)

- Η δασκάλα δε με συμπαθεί καθόλου. Μου φαίνεται ότι
- Ο Νίκος δεν ακούει κανέναν. Δεν καταλαβαίνει τίποτα.
- Κουράστηκε τόσο πολύ που

5. Δίνω και παίρνω εντολές.

Ο Αλέξανδρος το μεσημέρι που επέστρεψε στο σπίτι του βρήκε ένα σημείωμα από τη μητέρα του.

Αλέξανδρε,
θα λείψω για λίγο από το σπίτι. Εσύ να κάνεις μπάνιο,
να μαζέψεις το δωμάτιό σου, να διαβάσεις τα μαθήματά
σου, να ταΐσεις το σκύλο και να τηλεφωνήσεις στο μπα-
μπά. Δεν θα αργήσω.

Φιλιά
Η μαμά

Γράφω πώς αλλιώς θα μπορούσε η μαμά του Αλέξανδρου να του δώσει τις εντολές:

- Κάνε μπάνιο
-
-
-
-

6. Θυμάμαι πώς δίνουμε εντολές ευγενικά!

- Άνοιξε το παράθυρο
- Μπορείς να ανοίξεις το παράθυρο;
 - Άνοιξε το παράθυρο, σε παρακαλώ.
 - Θέλεις να ανοίξεις το παράθυρο;

Γράφω κι εγώ τις παρακάτω εντολές ευγενικά:

- Φέρε μου νερό. {
-
 -
 -
- Σβήσε το φως. {
-
 -
 -
- Δώσε μου το βιβλίο. {
-
 -
 -

7. Τα παιδιά παίζουν την «τυφλόμυγα».

Δίνω τις οδηγίες στο φίλο/ στη φίλη μου.

- προχώρα ίσια μπροστά σου. (προχωρώ)
 - ! Υπάρχει ένα τραπέζι. (σταματώ)
 - δεξιά. (στρίβω)
 - κατευθείαν μπροστά. (συνεχίζω)
 - ! υπάρχει μια καρέκλα. (προσέχω)
 - αριστερά. (πηγαίνω)
 - ! υπάρχει μια πόρτα. (προσέχω)
 - Μπράβο! Κέρδισες! (βγάζω)
- τώρα το μαντήλι.

8. Συμπληρώνω τον πίνακα.

<i>Ενικός</i>	<i>Πληθυντικός</i>
το ψωμί τα αυτιά
το τσουβάλι τα ποτάμια
το γιοφύρι τα πόδια
το σφουγγάρι

9. Αντιστοιχίζω το πρώτο με το δεύτερο μέρος των προτάσεων και καταλαβαίνω τη σημασία του *παίζω* και τις γράφω πιο κάτω.

Ο ηθοποιός	έπαιζε •	• λυπητερά.
Το ραδιόφωνο	έπαιζε •	• με τη ζωή του.
Ο ακροβάτης	έπαιζε •	• τον Εθνικό Ύμνο.
Ο κόσμος	έπαιζε •	• θαυμάσια το ρόλο του.
Η καμπάνα	έπαιζε •	• στην παραλία.

.....

.....

.....

.....

.....

10. Γράφω τον ενικό των επιθέτων με ουσιαστικό και μετά γράφω τον πληθυντικό επιθέτου και ουσιαστικού.

Ενικός

ο μαύρος γάιδαρος
η μαύρη αγελάδα
το μαύρο άλογο

Πληθυντικός

οι μαύροι γάιδαροι
οι μαύρες αγελάδες
τα μαύρα άλογα

όμορφος

.....

η όμορφη

.....

το όμορφο

.....

ο άσχημος

.....

η άσχημη

.....

το άσχημο

.....

ο μεγάλος

.....

η μεγάλη

.....

το μεγάλο

.....

ο αρμυρός

.....

η αρμυρή

.....

το αρμυρό

.....

ο ευγενικός

.....

η ευγενική

.....

το ευγενικό

.....